

University of
Nottingham

UK | CHINA | MALAYSIA

Riigikogu Valimised 2023 – Kandidaadiküsitlus

Ülevaade vastustest (17.04.2023)

Dr Siim Trumm

Kontakt

E: siim.trumm@nottingham.ac.uk

T: +44 7873594562

I: www.siimtrumm.com

Sisukord

Ülevaade	3
Esmased järeldused	4
Poliitiline taust	6
Kandidaatide poliitiline profiil	6
Valimiskampaania	7
Valimiskampaania peamine eesmärk	7
Valimiskampaania sisu	7
Valimiskampaania intensiivsus	8
Kampaaniavahendid	9
Poliitilised seisukohad	10
Kõige olulisem probleem Eestis	10
Üldine ideoloogiline positsioon	10
Poliitilised arvamused	11
Demokraatia	15
Demokraatia heaolu	15
Demokraatia toimimine Eestis	16
Kuidas peaks Riigikogu liige hääletama?	18

Ülevaade

2023 Riigikogu Valimiste Kandidaadiküsitlus kogus andmeid ülesantud kandidaatide kohta. Uuring hõlmas küsimusi kandidaatide isikliku ja poliitilise tausta kohta, nende kandidatuuri ja valimiskampaania kohta, ja kandidaatide poliitiliste vaadete ja arvamuste kohta.

Kandidaadiküsitlus viidi läbi valimistele järgnevalt. Esmane kontakt kandidaatitega oli e-kirja teel 14.03.2023, kus tutvustati küsitlust ja saadeti selle veebilink. Täiendav kontakt oli e-kirja teel 04.04.2023. Kandidaadiküsitluse täitsid kogus mahus 340 kandidaati; vastamismäär 35%.

Tabel 1. Kandidaadiküsitlusest osavõtjad

	#	%
Erakond		
Eesti Keskerakond	29	8.5
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	51	15.0
Eesti Reformierakond	37	10.9
Eestimaa Ühendatud Vasakpartei	4	1.2
Erakond Eesti 200	51	15.0
Erakond Eestimaa Rohelised	23	6.8
Erakond Parempoolsed	59	17.4
Isamaa Erakond	31	9.1
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	54	15.9
Üksikkandidaat	1	0.4
Valimisringkond		
Tallinn: Haabersti, Põhja-Tallinna ja Kristiine	33	9.7
Tallinn: Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita	36	10.6
Tallinn: Mustamäe ja Nõmme	29	8.5
Harju- ja Raplamaa	46	13.5
Hiiu-, Lääne- ja Saaremaa	24	7.1
Lääne-Virumaa	20	5.9
Ida-Virumaa	20	5.9
Järva- ja Viljandimaa	25	7.4
Jõgeva- ja Tartumaa	24	7.1
Tartu linn	29	8.5
Võru-, Valga- ja Põlvamaa	22	6.5
Pärnumaa	32	9.4

Esmased järeldused

Poliitiline taust

- Enamus kandidaatidel (56.1%) on kohaliku omavalitsuse liikme kogemus
 - Kõige rohkem: Keskerakonna kandidaatidel (86.2%)
 - Kõige vähem: Roheliste kandidaatidel (13%)
- Enamus kandidaate (69.7%) on olnud oma erakonna piirkondliku üksuse liikmed
 - Kõige populaarsemad erakonnavälised organisatsioonid on äriühingud (55.1% kandidaate) ja spordiseltsid (38.6% kandidaate)
 - Väga vähesed kandidaadid (17.7%) on olnud ametiühingute liikmed
- Väga vähesed kandidaate julgustati kandideerima
 - Kõige tõenäolisem julgustaja oli erakonna keskkontori ametnik (34% kandidaate)

Valimiskampania

- Kandidaadid viivad läbi võrdlemisi erakonnakeskseid kampaniaid
- Kandidaadid viisid läbi võrdlemisi intensiivseid valimiskampaniaid
 - Keskmise kulu isiklikule valimiskampaniale: €2,220
 - Kõige suurem kulu oli EKRE kandidaatidel: €3,460
 - Kõige väiksem kulu oli Parempoolsete kandidaatidel: €500
 - Keskmise ajakulu valimiskampania ajal: 12.2 tundi nädalas
 - Kõige suurem ajakulu oli EKRE kandidaatidel: 17.7 tundi nädalas
 - Kõige väiksem ajakulu oli Eesti 200 ja Roheliste kandidaatidel: 8.6 tundi nädalas
- Sotsiaalmeedia on saanud enimkasutatavaks kampaniavahendiks (84.9% kandidaati)
 - Samas, teisi internetipõhiseid kampaniavahendeid kasutasid väga vähesed (kõik <20%)
 - Kampaniavahendid, mida kasutasid üle poolte kandidaatide: sotsiaalmeedia (84.9%), erakonna lendlehed (81.6%), avalikud üritused (69.7%), erakonna plakatid (62.4%)

Poliitilised seisukohad

- Kõige olulisemad probleemid on kandidaatide hinnangul julgeolek (26.6%) ja elatustase (22.1%)
 - Haridus ja tervishoid ei ole kolme oluliseima probleemi hulgas ühegi erakonna kandidaatidel
- Eesti poliitiline maastik on natuke kaldu parempoolsuse poole
 - SDE kandidaadid peavad ennast kõige vasakpoolsemaks (3.5; skaala 0 'vasak' – 10 'parem')
 - Parempoolsete kandidaadid peavad ennast kõige parempoolsemaks (8.8)
 - Koalitsioonipartnerid: Reformierakond (7.6), Eesti 200 (6.6), SDE (3.5)

- Immigratsioon
 - Suur enamus kandidaate (91.7%) arvab, et immigrandid peaksid kohanduma Eesti tavadega
 - Väga vähesed kandidaadid (27.1%) arvavad, et Eesti kodakondsuse andmist tuleks lihtsustada
- Kõige polariseerivad teemad
 - Seaduserikkumisi tuleks karmimalt karistada: 40.7% nõustub, 45.1% ei nõustu
 - Soolise võrdõiguslikkuse tagamine nõuab riigi sekkumist: 45.9% nõustub, 40.3% ei nõustu
- Kõige rohkem ühisarvamust
 - Riigi oluliseim ülesanne on tagada kodanike sotsiaalne turvalisus: 79.3% nõustub
 - Riik peaks pöörama suuremat tähelepanu keskkonnakaitsele: 79.1% nõustub
 - Kohustuslik ajateenistus tuleks kaotada: 90.3% ei nõustu

Demokraatia

- Enamus kandidaate on suhtk-koht rahul demokraatia toimimisega nii Eestis (78% väga/üsna), kui ka Euroopa Liidus (73.8% väga/üsna)
 - Erandiks on EKRE kandidaadid, kellest enamus pole rahul demokraatia toimimisega Eestis (78.4% mitte eriti/üldse mitte), ega Euroopa Liidus (76.4% mitte eriti/üldse mitte)
 - Võrdlemisi paljud Keskerakonna kandidaadid on samuti negatiivsed demokraatia toimimise suhtes Eestis (37.9% mitte eriti/üldse mitte) ja Euroopa Liidus (44.8% mitte eriti/üldse mitte)
- Sellele vaatamata on näha murekohti kandidaatide arvamustes:
 - Ainult natuke üle poolte kandidaatide (56.9%) nõustuvad, et kodanikel on piisavalt võimalusi mõjutamiseks poliitilisi otsuseid,
 - Umbes pooled kandidaadid (52%) arvavad, et demokraatial on oht kaotada valijate usaldus,
 - Üle poolte kandidaatide (59.4%) arvavad, et lobbigruppidel on liiga suur mõju seadusandluse üle, ja
 - Üle poolte kandidaatide (55%) arvavad, et kodanikel peaks olema võimalik algatada siduvaid rahvahääletusi
- Populaarseim visioon Riigikogu liikmest on kui sõltumatust enda arvamusi prioritseervast poliitikust
 - Enamus kandidaate (67%) arvab, et Riigikogu liige peaks prioritseerima enda arvamust üle oma valijate arvamuse, kui need erinevad
 - Enamus kandidaate (68.6%) arvab, et Riigikogu liige peaks prioritseerima enda arvamust üle oma erakonna arvamuse, kui need erinevad

Poliitiline taust

Tabel 2. Kandidaatide poliitiline profiil

	Kõik (%)	Kesk (%)	EKRE (%)	Reform (%)	EE200 (%)	Roh (%)	Parem (%)	Isamaa (%)	SDE (%)
Esinduskogude liige (hetkel/minevikus)									
Kohalik omavalitsus	56.1	86.2	70.0	78.4	47.1	13.0	27.1	74.2	63.0
Riigikogu	14.2	27.6	16.0	32.4	7.8	4.6	1.7	25.8	11.1
Vabariigi Valitsus	6.2	13.8	16.0	10.8	0.0	0.0	1.7	9.7	7.4
Organisatsioonide liige (hetkel/minevikus)									
Erakonna piirkondlik üksus	69.7	75.9	90.2	78.4	66.0	60.9	56.1	67.7	64.8
Erakonna keskkorganid	33.1	35.7	46.0	29.7	28.0	43.5	21.1	32.3	37.0
Kutseühendus	29.0	31.0	32.0	27.0	38.0	40.9	17.5	25.8	29.6
Äriühing, ettevõtete ühendus	55.1	57.1	42.0	54.1	63.3	56.5	79.0	35.5	44.4
Ametiühing	17.7	31.0	19.6	8.3	30.6	22.7	10.5	12.9	13.0
Naisühendus	17.1	17.2	18.0	29.7	18.4	13.0	8.8	6.5	24.5
Keskkonnaühendus	12.7	10.7	4.0	11.4	12.2	60.9	7.0	9.7	11.1
Usuline ühendus	17.1	10.7	22.0	16.7	18.4	13.0	10.5	35.5	14.8
Spordiselts	38.6	48.3	26.0	52.8	38.8	43.5	41.1	36.7	33.3
Julgustas kandideerima									
Erakonna keskkontori ametnik	34.0	17.2	17.7	18.9	54.9	52.2	64.4	19.4	16.7
Erakonna piirkondlik ametnik	27.9	34.5	31.4	32.4	23.5	21.7	17.0	22.6	42.6
Ametisolev Riigikogu liige	24.6	41.4	31.4	29.7	5.9	4.4	8.5	54.8	35.2
Endine Riigikogu liige	9.1	10.3	5.9	16.2	9.8	8.7	1.7	9.7	13.0
Teised kogukonna liidrid	19.7	20.7	19.6	29.7	15.7	21.7	11.9	12.9	27.8
Huvigrupi esindaja	10.3	10.3	9.8	18.9	7.8	17.4	8.5	6.5	7.4
Abikaasa/partner	19.9	24.1	25.5	24.3	21.6	17.4	17.0	9.7	20.4
Teised pereliikmed	14.1	17.2	23.5	24.3	15.7	4.4	10.2	3.2	11.1

Valimiskampania

Tabel 3. Valimiskampania peamine eesmärk

	Kampania eesmärk
Eesti Keskerakond	5.6
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	5.8
Eesti Reformierakond	5.7
Erakond Eesti 200	6.4
Erakond Eestimaa Rohelised	7.2
Erakond Parempoolsed	7.8
Isamaa Erakond	5.7
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	5.7
Kõik kandidaadid	6.3

Skaala: 0 'tähelepanu endale' - 10 'tähelepanu erakonnale'

Tabel 4. Valimiskampania sisu

	Mil määral keskendusid: 'väga palju' või 'üsna palju' (%)		
	Enda oskused	Isiklik platform	Erakonna platform
Eesti Keskerakond	79.3	51.7	82.8
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	90.0	70.0	91.7
Eesti Reformierakond	89.2	61.1	86.5
Erakond Eesti 200	80.0	66.0	84.0
Erakond Eestimaa Rohelised	56.5	60.9	78.3
Erakond Parempoolsed	67.8	36.2	91.5
Isamaa Erakond	83.9	48.4	80.7
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	90.6	53.7	75.5
Kõik kandidaadid	80.5	56.0	84.5

	Mil määral keskendusid: 'väga palju' või 'üsna palju' (%)		
	Avalikud teenused	Sotsiaal-majandus	Avatus
Eesti Keskerakond	66.7	86.2	93.1
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	61.2	79.6	87.5
Eesti Reformierakond	66.7	83.3	100.0
Erakond Eesti 200	51.0	54.3	79.6
Erakond Eestimaa Rohelised	45.5	63.6	68.2
Erakond Parempoolsed	47.4	65.5	75.4
Isamaa Erakond	54.8	54.8	93.3
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	73.6	88.7	81.5
Kõik kandidaadid	58.1	72.2	84.2

Tabel 5. Valimiskampaania intensiivsus

Kampaania eelarve	Keskmine (€)
Eesti Keskerakond	3,150
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	3,460
Eesti Reformierakond	3,260
Erakond Eesti 200	2,200
Erakond Eestimaa Rohelised	740
Erakond Parempoolsed	500
Isamaa Erakond	3,260
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	2,130
Kõik kandidaadid	2,220
Kampaania ajakulu	Keskmine (t/näd)
Eesti Keskerakond	13.8
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	17.7
Eesti Reformierakond	11.6
Erakond Eesti 200	8.6
Erakond Eestimaa Rohelised	8.6
Erakond Parempoolsed	12.1
Isamaa Erakond	12.1
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	11.9
Kõik kandidaadid	12.2
Professionaalsed konsultandid	Jah (%)
Eesti Keskerakond	3.5
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	13.7
Eesti Reformierakond	18.9
Erakond Eesti 200	14.3
Erakond Eestimaa Rohelised	4.4
Erakond Parempoolsed	15.3
Isamaa Erakond	12.9
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	13.0
Kõik kandidaadid	12.7

Tabel 6. Kampaaniavahendid

	Kõik (%)	Kesk (%)	EKRE (%)	Reform (%)	EE200 (%)	Roh (%)	Parem (%)	Isamaa (%)	SDE (%)
Veebileht	39.3	42.3	42.9	54.1	60.8	18.2	15.5	41.9	36.5
Helistamine	27.5	33.3	20.8	32.4	15.7	4.6	45.8	25.8	31.4
Ukselt-uksele	13.4	44.4	6.3	10.8	7.8	18.2	15.5	9.7	8.0
Lendlehed: personaalne	49.7	63.0	68.0	43.2	31.4	39.1	47.7	45.2	58.5
Lendlehed: erakond	81.6	75.0	88.0	83.8	88.2	52.2	79.0	67.7	94.4
Plakatid: personaalne	38.3	48.2	66.0	54.1	28.0	8.7	20.7	41.4	37.7
Plakatid: erakond	62.4	53.6	76.0	83.3	54.9	31.8	39.7	83.9	76.5
Reklaamid tavameedias	26.3	39.3	39.6	30.6	13.7	13.6	12.1	26.7	35.9
Blogid internetis	8.2	3.9	12.5	2.8	5.9	18.2	6.9	0.0	13.5
Sotsiaalmeedia	84.9	78.6	86.0	81.1	84.3	87.0	88.1	80.0	88.9
Audio-meedia internetis	27.7	25.9	51.1	25.0	15.7	22.7	23.7	30.0	25.0
Online vestlus	26.2	24.0	14.9	27.8	29.4	45.5	28.8	16.1	26.9
Avalikud üritused	69.7	82.8	86.0	86.5	54.9	36.4	59.3	74.2	73.6
Valimisdebatid	44.1	51.9	54.2	55.6	35.3	45.5	37.3	31.0	48.1

Poliitilised seisukohad

Tabel 7. Kõige olulisem probleem Eestis

	Probleemide pingerida		
	1	2	3
Keskerakond	Elatustase (62.1%)	Ühiskonna sidusus (13.8%)	Julgeolek (10.3%)
EKRE	Elatustase (32%)	Julgeolek (16%)	Majandus (12%)
Reformierakond	Julgeolek (70.3%)	Ühiskonna sidusus (10.8%)	Majandus/elatustase (5.4%)
Eesti 200	Julgeolek (26.5%)	Ühiskonna sidusus (20.4%)	Majandus (10.2%)
Rohelised	Keskkonnakaitse (52.2%)	Elatustase (21.7%)	Julgeolek (13%)
Parempoolsed	Majandus (34.5%)	Julgeolek (22.4%)	Riigi juhtimine (15.5%)
Isamaa	Julgeolek (46.7%)	Rahvuslus-rahvusriik (16.7%)	Ühiskonna sidusus (13.3%)
SDE	Elatustase (42.6%)	Ühiskonna sidusus (25.9%)	Julgeolek (14.8%)
Kõik	Julgeolek (26.6%)	Elatustase (22.1%)	Ühiskonna sidusus (12.5%)

Tabel 8. Üldine ideoloogiline positsioon

	Vasak-parem
Erakond	
Eesti Keskerakond	4.6
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	7.8
Eesti Reformierakond	7.6
Erakond Eesti 200	6.6
Erakond Eestimaa Rohelised	4.3
Erakond Parempoolsed	8.8
Isamaa Erakond	8.0
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	3.5
Kõik kandidaadid	6.5
Euroopa integratsioon	
Erakond	
Eesti Keskerakond	5.2
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	2.6
Eesti Reformierakond	6.9
Erakond Eesti 200	6.5
Erakond Eestimaa Rohelised	6.5
Erakond Parempoolsed	6.6
Isamaa Erakond	5.6
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	6.9
Kõik kandidaadid	5.8

Vasak-parem skaala: 0 'vasak' - 10 'parem'

Euroopa integratsioon skaala: 0 'liiga kaugel' - 10 'tuleb edasi viia'

Tabel 9a. Poliitilised arvamused

Immigrantidelt peaks nõudma kohandumist Eesti tavadega (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	41.4	58.6	0.0	0.0	0.0
EKRE	86.3	13.7	0.0	0.0	0.0
Reform	35.1	56.8	8.1	0.0	0.0
EE200	21.6	66.7	2.0	9.8	0.0
Rohelised	13.0	65.2	8.7	13.0	0.0
Parem	39.0	49.2	10.2	1.7	0.0
Isamaa	60.0	40.0	0.0	0.0	0.0
SDE	20.4	70.4	3.7	5.6	0.0
Kõik	40.1	51.6	4.1	3.8	0.3
Eesti kodakondsuse andmist tuleb lihtsustada (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	13.8	55.2	3.5	20.7	6.9
EKRE	7.8	2.0	0.0	27.5	62.8
Reform	0.0	8.1	8.1	70.3	13.5
EE200	3.9	23.5	5.9	56.9	9.8
Rohelised	0.0	26.1	17.4	52.2	4.4
Parem	3.4	15.3	0.0	62.7	18.6
Isamaa	0.0	3.3	0.0	43.3	53.3
SDE	13.0	40.7	3.7	38.9	3.7
Kõik	5.6	21.5	4.1	46.9	21.8
Seaduserikkumisi tuleks karmimalt karistada (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	6.9	31.0	10.3	44.8	6.9
EKRE	43.1	29.4	5.9	19.6	2.0
Reform	8.1	27.0	18.9	46.0	0.0
EE200	6.0	24.0	22.0	46.0	2.0
Rohelised	8.7	17.4	34.8	30.4	8.7
Parem	8.5	27.1	6.8	52.5	5.1
Isamaa	3.2	38.7	9.7	48.4	0.0
SDE	0.0	37.0	14.8	42.6	5.6
Kõik	11.5	29.2	14.2	41.6	3.5

Tabel 9b. Poliitilised arvamused

Samasooliste paaride kooselu seadustamine oli õige otsus (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	20.7	13.8	35.5	13.8	17.2
EKRE	0.0	5.9	5.9	5.9	82.4
Reform	37.8	37.8	18.9	5.4	0.0
EE200	76.5	15.7	3.9	3.9	0.0
Rohelised	73.9	17.4	0.0	8.7	0.0
Parem	50.9	17.0	27.1	5.1	0.0
Isamaa	12.9	12.9	12.9	22.6	38.7
SDE	74.1	20.4	3.7	0.0	1.9
Kõik	44.1	17.4	13.2	6.8	18.5
Soolise võrdõiguslikkuse tagamine nõuab riigi jõulist sekkumist (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	13.8	20.7	17.2	31.0	17.2
EKRE	3.9	5.9	5.9	27.5	56.9
Reform	13.5	37.8	16.2	27.0	5.4
EE200	25.5	45.1	13.7	15.7	0.0
Rohelised	21.7	52.2	8.7	13.0	4.4
Parem	8.5	22.0	22.0	37.3	10.2
Isamaa	3.2	19.4	16.1	38.7	22.6
SDE	44.4	37.0	9.3	5.6	3.7
Kõik	17.4	28.5	13.8	24.4	15.9
Vanemahüvitise ülempiiri tuleb alandada (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	10.7	17.9	21.4	42.9	7.1
EKRE	5.9	11.8	7.8	31.4	43.1
Reform	2.7	24.3	18.9	43.2	10.8
EE200	13.7	29.4	15.7	31.4	9.8
Rohelised	17.4	17.4	30.4	26.1	8.7
Parem	8.5	37.3	22.0	22.0	10.2
Isamaa	0.0	10.3	13.8	34.5	41.4
SDE	13.0	22.2	22.2	35.2	7.4
Kõik	9.2	22.9	18.4	32.1	17.5

Tabel 9c. Poliitilised arvamused

Sotsiaaltagatiste suurendamiseks tuleb makse tõsta (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	0.0	37.9	13.8	37.9	10.3
EKRE	2.0	2.0	2.0	39.2	54.9
Reform	0.0	19.4	5.6	55.6	19.4
EE200	5.9	35.3	3.9	37.3	17.7
Rohelised	17.4	47.8	0.0	26.1	8.7
Parem	0.0	3.4	5.1	37.3	54.2
Isamaa	0.0	6.5	6.5	54.8	32.3
SDE	44.4	50.0	0.0	3.6	0.0
Kõik	9.4	23.3	4.1	35.7	27.4
Eestis tuleb kehtestada astmeline tulumaksumäär (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	77.8	14.8	0.0	7.4	0.0
EKRE	11.8	21.6	5.9	25.5	35.3
Reform	0.0	2.7	5.4	10.8	81.1
EE200	5.9	9.8	2.0	45.1	37.3
Rohelised	50.0	31.8	4.6	9.1	4.6
Parem	0.0	1.7	5.1	22.0	71.2
Isamaa	0.0	9.7	16.1	35.5	38.7
SDE	59.3	33.3	3.7	3.7	0.0
Kõik	22.0	15.7	5.0	21.1	36.2
Riik peaks pöörama suuremat tähelepanu keskkonnakaitsele (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	20.7	58.6	10.3	10.3	0.0
EKRE	13.7	35.3	11.8	29.4	9.8
Reform	21.6	64.9	8.1	5.4	0.0
EE200	39.2	49.0	5.9	5.9	0.0
Rohelised	95.7	4.4	0.0	0.0	0.0
Parem	20.3	57.6	10.2	8.5	3.4
Isamaa	12.9	61.3	3.2	19.4	3.2
SDE	61.1	29.6	3.7	5.6	0.0
Kõik	32.9	46.2	7.1	11.5	2.4

Tabel 9d. Poliitilised arvamused

Kohustuslik ajateenistus tuleks kaotada (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	3.5	6.9	0.0	31.0	58.6
EKRE	0.0	3.9	0.0	5.9	90.2
Reform	0.0	2.7	2.7	29.7	64.9
EE200	2.0	3.9	5.9	23.5	64.7
Rohelised	4.4	8.7	13.0	47.8	26.1
Parem	0.0	5.1	3.4	22.0	69.5
Isamaa	0.0	0.0	0.0	9.7	90.3
SDE	1.9	1.9	9.3	31.5	55.6
Kõik	1.5	4.1	4.1	23.5	66.8
Immigratsioon on hea Eesti majandusele (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	0.0	34.5	17.2	37.9	10.3
EKRE	0.0	7.8	3.9	17.7	70.6
Reform	8.1	59.5	16.2	16.2	0.0
EE200	12.0	54.0	26.0	6.0	2.0
Rohelised	8.7	47.8	21.7	17.4	4.4
Parem	20.3	50.9	18.6	8.5	1.7
Isamaa	0.0	36.7	10.0	36.7	16.7
SDE	7.4	70.4	16.7	5.6	0.0
Kõik	8.0	46.2	16.3	15.4	14.2
Riigi oluliseim ülesanne on tagada kodanike sotsiaalne turvalisus (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	69.0	24.1	3.5	3.5	0.0
EKRE	47.1	37.3	3.9	5.9	5.9
Reform	21.6	51.4	5.4	18.9	2.7
EE200	15.7	60.8	9.8	13.7	0.0
Rohelised	47.8	39.1	0.0	8.7	4.4
Parem	8.6	50.9	8.5	30.5	1.7
Isamaa	30.0	36.7	6.7	23.3	3.3
SDE	55.6	42.6	0.0	1.9	0.0
Kõik	34.8	44.5	5.0	13.6	2.1

Demokraatia

Tabel 10. Demokraatia heaolu

Demokraatia heaolu: Eestis (%)				
	Väga rahul	Üsna rahul	Mitte eriti rahul	Üldse mitte rahul
Erakond				
Kesk	3.5	58.6	27.6	10.3
EKRE	5.9	15.7	35.3	43.1
Reform	38.9	58.3	2.8	0.0
EE200	28.0	68.0	4.0	0.0
Rohelised	13.0	52.2	26.1	8.7
Parem	31.0	63.8	5.2	0.0
Isamaa	20.0	70.0	10.0	0.0
SDE	25.9	70.4	3.7	0.0
Kõik	21.7	56.3	13.4	8.6
Demokraatia heaolu: Euroopa Liidus (%)				
	Väga rahul	Üsna rahul	Mitte eriti rahul	Üldse mitte rahul
Erakond				
Kesk	0.0	55.2	34.5	10.3
EKRE	5.9	17.7	33.3	43.1
Reform	16.7	77.8	5.6	0.0
EE200	10.0	78.0	12.0	0.0
Rohelised	8.7	82.6	8.7	0.0
Parem	8.6	77.6	12.1	1.7
Isamaa	0.0	76.7	23.3	0.0
SDE	9.3	77.8	13.0	0.0
Kõik	7.7	66.1	17.9	8.3

Tabel 11a. Demokraatia toimimine Eestis

Kodanikel on piisavalt võimalusi mõjutamaks poliitilisi otsuseid (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	3.5	24.1	6.9	48.3	17.2
EKRE	6.0	10.0	0.0	44.0	40.0
Reform	27.0	59.5	0.0	13.5	0.0
EE200	11.8	56.9	1.7	29.4	0.0
Rohelised	0.0	17.4	0.0	73.9	8.7
Parem	10.2	57.6	1.7	30.5	0.0
Isamaa	12.9	61.3	3.2	22.6	0.0
SDE	18.5	61.1	0.0	20.4	0.0
Kõik	11.8	45.1	1.5	33.3	8.3
Seadusandlus vastab enamus kodanike eelistustele (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	0.0	41.4	6.9	41.4	10.3
EKRE	5.9	15.7	5.9	45.1	27.5
Reform	13.5	70.3	8.1	8.1	0.0
EE200	2.0	76.5	9.8	11.8	0.0
Rohelised	0.0	60.9	13.0	26.1	0.0
Parem	6.8	62.7	11.9	18.6	0.0
Isamaa	9.7	67.7	3.2	19.4	0.0
SDE	13.2	73.6	1.9	11.3	0.0
Kõik	6.8	57.8	8.0	22.4	5.0
Lobbigrupid omavad liiga suurt mõju seadusandluse üle (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	37.9	34.5	13.8	13.8	0.0
EKRE	56.9	33.3	3.9	3.9	2.0
Reform	10.8	21.6	8.1	59.5	0.0
EE200	11.8	49.0	13.7	25.5	0.0
Rohelised	56.5	34.8	0.0	8.7	0.0
Parem	13.6	39.0	27.1	20.3	0.0
Isamaa	6.5	29.0	19.4	41.9	3.2
SDE	7.4	37.0	13.0	38.9	3.7
Kõik	23.2	36.2	13.2	26.2	1.2

Tabel 11b. Demokraatia toimimine Eestis

Kodanikel peaks olema võimalik alगतada siduvaid rahvahääletusi (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	41.4	41.4	3.5	13.8	0.0
EKRE	76.5	15.7	3.9	2.0	2.0
Reform	0.0	37.8	13.5	43.2	5.4
EE200	17.7	35.3	13.7	31.4	2.0
Rohelised	69.6	8.7	13.0	4.4	4.4
Parem	6.8	18.6	13.6	40.7	20.3
Isamaa	6.5	48.4	9.7	29.0	6.5
SDE	11.3	32.1	15.1	32.1	9.4
Kõik	26.8	29.2	10.9	26.0	7.1
Meie demokraatial on oht kaotada valijate usaldus (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	35.7	42.9	10.7	10.7	0.0
EKRE	70.6	17.7	5.9	5.9	0.0
Reform	0.0	18.9	8.1	67.6	5.4
EE200	6.0	32.0	8.0	50.0	4.0
Rohelised	39.1	39.1	4.4	17.4	0.0
Parem	6.8	40.7	6.8	42.4	3.4
Isamaa	0.0	41.9	9.7	31.9	6.5
SDE	5.7	28.3	15.1	43.4	7.6
Kõik	20.2	31.8	8.6	35.9	3.6
Riigikogu valimised kajastavad hästi valijate poliitilisi nägemusi (%)					
	Nõustun täiesti	Pigem nõustun	Pole arvamust	Pigem ei nõustu	Ei nõustu
Erakond					
Kesk	10.3	31.0	6.9	48.3	3.5
EKRE	2.0	15.7	5.9	47.1	29.4
Reform	24.3	64.9	5.4	5.4	0.0
EE200	25.5	62.8	3.9	7.8	0.0
Rohelised	13.0	43.5	4.4	34.8	4.4
Parem	15.3	57.6	6.8	18.6	1.7
Isamaa	3.2	58.1	9.7	29.0	0.0
SDE	26.4	64.2	0.0	9.4	0.0
Kõik	15.6	50.4	5.0	23.3	5.6

Tabel 12. Kuidas peaks Riigikogu liige hääletama?

Valijate ja erakonna arvamused erinevad (%)		
	Vastavalt valijate arvamusele	Vastavalt erakonna arvamusele
Erakond		
Kesk	50.0	50.0
EKRE	59.2	40.8
Reform	63.9	36.1
EE200	50.0	50.0
Rohelised	73.9	26.1
Parem	53.5	46.6
Isamaa	41.9	58.1
SDE	69.8	30.2
Kõik	58.0	42.0
Enda ja valijate arvamused erinevad (%)		
	Vastavalt enda arvamusele	Vastavalt valijate arvamusele
Erakond		
Kesk	46.4	53.6
EKRE	48.0	52.0
Reform	62.2	37.8
EE200	68.0	32.0
Rohelised	65.2	34.8
Parem	74.6	25.4
Isamaa	77.4	22.6
SDE	86.8	13.2
Kõik	67.0	33.0
Enda ja erakonna arvamused erinevad (%)		
	Vastavalt enda arvamusele	Vastavalt erakonna arvamusele
Erakond		
Kesk	57.1	42.9
EKRE	53.1	46.9
Reform	58.3	41.7
EE200	62.0	38.0
Rohelised	87.0	13.0
Parem	84.5	15.5
Isamaa	71.0	29.0
SDE	75.9	24.1
Kõik	68.6	31.4